

การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนิเมิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
An Evaluation of Curriculum of Master of Science Program in New Media
(Revised Curriculum 2011), Faculty of Informatics, Mahasarakham University

พงษ์พิพัฒน์ สายทอง ¹
Pongpipat Saitong

¹ภาควิชาสื่ออนิเมิต คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Department of New Media Divisions, Faculty of Informatics, Mahasarakham University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนิเมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ 2) เพื่อศึกษาจุดเด่น จุดด้อย ปัญหา ความต้องการของหลักสูตร แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้การวิจัยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 23 คน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 คน และนิสิตปีการศึกษา 2556 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับอาจารย์ผู้สอนและนิสิตต่อหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ การประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและนิสิตโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปผลได้ดังนี้ 1) ผลการประเมินด้านบริบทโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก และ 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนิเมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

This study aimed 1) to evaluate the effectiveness of Master of Science Program in New Media (Revised Curriculum 2011), offered by Faculty of Informatics, Mahasarakham University, in three dimensions including: (1) Context (2) Input and (3) Process; and 2) to explore the strength, weakness, difficulty, and the needs toward the program, and the guideline for the program improvement. In this study, 23 participants were selected with the purposive sampling method including 5 lecturers and 18 students in an academic year of 2013. The questionnaire form was used as a research tool to assess the participant's attitude toward Master of Science Program in New Media (Revised curriculum 2011), and

the statistical methods used for the data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The study's outcome was found as follows: According to the evaluation on Master of Science in New Media (Revised Curriculum 2011), Faculty of Informatics, Mahasarakham University, in three dimensions, the participant's attitude was rated at a very high level. In term of a single dimension, the outcome could be described as below, 1) In term of the context evaluation, the participant's overall attitude was rated with the highest score 2) In term of the input evaluation, the participant's overall attitude was rated with high score and 3) In term of the process evaluation, the participant's overall attitude was rated with high score.

Keywords: the evaluation, the Bachelor of Science Program in New Media (the revised version B.E.2554), Faculty of Informatics Mahasarakham University

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาต่างมีอุดมการณ์และหลักการการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขสู่ระบอบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับชาติ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549: 3)

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถในสาขาต่างๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สามารถ

สำเร็จลุล่วงไปได้ตามที่กำหนดไว้ ถ้าขาดหลักสูตรที่เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการศึกษา (อนุชัย ตั้งศุภพรชัย, 2546: 1) การศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกับการศึกษาในระดับอื่นๆ ที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูงสาขาวิชาต่างๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างแน่นอน มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2553: 21)

สภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่งผลให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณที่เพิ่มขึ้น หน้าที่ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เปลี่ยนจากการผลิตบัณฑิตเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องมีหน้าที่ในการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ บริการวิชาการ ดังนั้น จึงมีมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาที่มีความหลากหลายทางวิชาการ วิชาชีพอาจแยกเป็นการเน้นวิชาการ (Academic-oriented) การเน้นการปฏิบัติจริง/วิชาชีพ (Hands on/ Professionally-oriented) และการเน้นพื้นที่ภูมิภาค (Community/region/Society oriented dedicated) ซึ่งสถาบันเล็กและสถาบันเฉพาะทางเน้นมิติเดียว ในขณะที่สถาบันใหญ่อาจเป็นหลายมิติ ทิศทางการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องดูความสอดคล้องระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ทั้งปริมาณและคุณภาพ สถาบันการศึกษาต้องพัฒนาทักษะสมัยใหม่ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การสื่อสาร ภาษาต่างประเทศ ไอที คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการศึกษา พบว่า ปัจจุบันการสอนในระดับอุดมศึกษามีจำนวนการผลิตอัตรากำลังและลดลง ซึ่งการลงทุนขยายการศึกษาระดับปริญญาตรีจะทำให้เป็นมหาวิทยาลัยร้าง (กฤษพงศ์ กีร์ติกร, 2550)

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา กำหนดให้หลักสูตรต้องมีการพัฒนาให้มีความทันสมัยและปรับปรุงคุณภาพด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี ประกอบกับมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (สำนักมาตรฐานและประเมิน

ผลอุดมศึกษา, 2553: 31)

การพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรใดก็ตามกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งก็คือ การประเมินหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้เพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร อันจะเป็นประโยชน์ในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จที่วางไว้ (สมบุญรณ์ บุญฤทธิ์, 2548: 234) การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น ไม่มีหลักสูตรใดที่จัดไว้ได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่ต้องมีการปรับปรุง เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรควรมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ขึ้นตอนใดหรือเวลาใดจะต้องมีข้อมูลมาประกอบเพื่อตัดสินใจ การประเมินหลักสูตรควรจะดำเนินการและกระทำอยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพดีที่สุด (อนุสรณ์ นางทะราช, 2548: 3) ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแสวงหาคำตอบว่า หลักสูตรได้ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาและผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับสังคมได้ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต พ.ศ. 2548 มีการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2554 และได้นำหลักสูตรไปใช้ พ.ศ. 2555 หลักสูตรจึงต้องการที่จะทำการประเมินหลักสูตร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อให้ได้สารสนเทศย้อนกลับไปสู่แนวทางปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) เพื่อประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร
 - 1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เพื่อประเมินความเหมาะสมของนิสิต อาจารย์ผู้สอน วัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถานที่เรียน
 - 1.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เพื่อประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล และการบริหารหลักสูตร
2. เพื่อศึกษาจุดเด่น จุดด้อย ปัญหา ความต้องการของหลักสูตร แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน และนิสิตปีการศึกษา 2556 จำนวน 18 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับอาจารย์ต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) และด้านกระบวนการ (Process)
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและความต้องการความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ความคิดเห็นทั่วไปหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ (เพิ่มเติม) เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนิสิตต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) และด้านกระบวนการ (Process)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและความต้องการความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรความคิดเห็นทั่วไปหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ (เพิ่มเติม) เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้การวิจัยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน และนิสิตปีการศึกษา 2556 จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประเมินด้านต่างๆ 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบริบท (Context) ประกอบด้วย

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2 โครงสร้างหลักสูตร

1.3 เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ประกอบด้วย

2.1 นิสิต

2.2 อาจารย์ผู้สอน

2.3 วัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถานที่เรียน

3. ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย

3.1 การจัดการเรียนการสอน

3.2 การวัดและประเมินผล

3.3 การบริหารหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย

ปัญหาและความต้องการความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรความคิดเห็นทั่วไปหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ (เพิ่มเติม) เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนิสิตต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออนฤมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประเมินด้านต่างๆ 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบริบท (Context) ประกอบด้วย

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2 โครงสร้างหลักสูตร

1.3 เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ประกอบด้วย

2.1 นิสิต

2.2 อาจารย์ผู้สอน

2.3 วัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถานที่เรียน

3. ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย

3.1 การจัดการเรียนการสอน

3.2 การวัดและประเมินผล

3.3 การบริหารหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและความต้องการความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ความคิดเห็นทั่วไปหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ (เพิ่มเติม) เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และเปรียบเทียบความเหมาะสมของหลักสูตรด้านต่างๆ กับเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 166)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามแบบปลายเปิดแต่ละด้านนำมาจัดกลุ่มคำตอบแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออุดมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต โดยรวมทั้ง 3 ด้าน

มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46, S.D.=0.64$) และนิสิตเห็นว่าผลการประเมินโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38, S.D.=0.64$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{X}=4.62, S.D.=0.552$) และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการ ($\bar{X}=4.40, S.D.=0.64$) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ($\bar{X}=4.24, S.D.=0.68$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่ออุดมิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านบริบท จากผลการวิจัยพบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า

1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เพราะหลัก สูตรมีความสอดคล้องทั้งสภาพสังคมปัจจุบัน โครงสร้างหลักสูตร และมีเนื้อหาที่ครอบคลุม ทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง ควบคู่กับการส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทิก ศรีหามารถ (2546: 40) พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนและสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสริมศรี ไชยศรี และคณะ (2543: 57) สรุปแนวคิดไว้ว่า หลักสูตรที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งมีความรู้เฉพาะด้านเพื่อให้บัณฑิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในสังคมยุคใหม่

1.2 โครงสร้างหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างหลักสูตรในหมวดวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชาที่

กำหนดในแต่ละภาคการศึกษาแผนการศึกษา จำนวน หน่วยกิตของแต่ละรายวิชาตลอดหลักสูตร และจำนวน หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของณัฐินี นวลสกุล (2548: 82) ได้ศึกษา การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยใช้รูปแบบการประเมิน แบบซิปป (CIPP Model) การเปรียบเทียบโครงสร้างของ หลักสูตรกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะ กรรมการการอุดมศึกษา พบว่า มีจำนวนหน่วยกิตรวม 150 หน่วยกิต สูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และผู้ เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตรวมมากเกินไป ความจำเป็น เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรข้อ 1 มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ พื้นฐานในวิชาชีพเป็นอย่างดี และข้อ 2 สามารถนำความรู้ ในด้านต่างๆ มาประยุกต์ร่วมกันได้ นอกจากนี้ อาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของ หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.3 เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร มีความ เหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเนื้อหารายวิชา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีการจัด ลำดับเนื้อหารายวิชาได้เหมาะสม เนื้อหารายวิชา มีความ สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ส่ง เสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความคิด สร้างสรรค์เพิ่มขึ้น เป็นองค์ความรู้ใหม่และมีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และเนื้อหารายวิชาเป็น ประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติงานจริงและพัฒนาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญจน์ชญาน์ สรรเสริญ (2551 : 148) พบว่า เนื้อหารายวิชาของหลักสูตรในภาพรวมส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดเนื้อหารายวิชาของหลักสูตรเป็นไปตาม ลำดับและไม่เกิดความซ้ำซ้อนเป็นเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุม ทั้งด้านการวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสถิติ ที่ใช้ในการวิจัย จึงทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่หลากหลาย และ เนื้อหาในรายวิชาต่างๆ ที่จัดไว้ในหลักสูตรสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้าน การศึกษาได้เป็นอย่างดี

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น จากผลการวิจัยพบว่า มี

ความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า

2.1 นิสิต มีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านิสิตมีพื้นฐานความรู้เพียงพอกับการศึกษา ในหลักสูตร นิสิตมีความขยันหมั่นเพียรและรับผิดชอบต่อ การเรียนการสอน เข้าเรียนตรงตามเวลา และมีความภาค ภูมิใจและมั่นใจในวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย ศรีสุชาติ (2550: 104) พบว่า ผู้เรียนมีความสัมพันธ์อันดีกับ ผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน มีความประพฤติดี

2.2 อาจารย์ผู้สอน มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าอาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในวิชาที่สอน มีความสามารถและเทคนิค วิธีการสอนที่ดี อาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิที่เหมาะสม ให้คำแนะนำปรึกษานิสิตด้านการเรียน กิจกรรม สามารถ ในการบูรณาการความรู้ต่างๆ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้ แก่นิสิตได้ ส่งเสริมให้นิสิตคิดวิเคราะห์และกล้าแสดง ความ คิดเห็น ทั้งยังรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนิสิต สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐินี นวลสกุล (2548: 52-53) พบว่า อาจารย์มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ สอนตรงตามวิชาที่สอน มีเทคนิคการสอนที่ดีสามารถ ปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงทางวิชาการ ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใน การสอน ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์และแสดง ความ คิดเห็น

2.3 วัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถาน ที่เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า วัสดุ ประกอบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและสอดคล้อง กับเนื้อหารายวิชา วัสดุการศึกษา เครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัย มีการปรับปรุงพัฒนาเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เอกสารประกอบการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหา วิชาและความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ และจุดประสงค์ มีแหล่งการเรียนรู้และการสืบค้นผ่านเครือข่ายจำนวนเพียงพอ ห้องเรียนบรรยายมีขนาดเหมาะสมสามารถบรรจุ นิสิต ได้เพียงพอ สถานที่เรียนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เอื้อ ต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น แสง ระบบระบายอากาศ เสีย มีข้อมูลและประชาสัมพันธ์ด้านวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสร้อย เลหาพันธ์ (2552: 65-66) พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่

ในระดับมาก เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัย อุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอต่อผู้เรียน

3. ด้านกระบวนการ จากผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า

3.1 การจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อัตโนมัติของหลักสูตร สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตร มีการกำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน จัดลำดับเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการและความสนใจของนิสิต รวมทั้งมีกิจกรรมด้านวิชาการ ด้านสังคม และด้านศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยเน้นกระบวนการพัฒนาและแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และมีการเตรียมการสอนที่ดี มีเอกสารประกอบการสอน และมีการแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมศรี ไชยศรี, สุรพล บัวพิมพ์ และสุนทร คนเที่ยง (2543: 5-8) กล่าวว่า การเรียนการสอนควรให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทันสมัย เหมาะสมกับกาลเวลา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนเนื้อหาสาระตามความสนใจและความจำเป็น ให้มีโอกาสศึกษาเชื่อมโยงวิชาความรู้กับประสบการณ์จริงในชีวิต ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนหลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและใช้เทคโนโลยีเพื่อโอกาสการเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น สอนให้คิดวิเคราะห์ ตัดสิน แก้ไขปัญหาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นการมีประสบการณ์ตรง ทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ส่งเสริมการคิด และการทำงานร่วมกันอย่างเป็นอิสระ จัดประสบการณ์ที่ฝึกพฤติกรรมและความคิดแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนในวิชาเฉพาะด้าน ให้มีส่วนร่วมที่ส่งเสริมการวิเคราะห์จากต่างสาขาวิชา มีการประเมินการเรียนการสอนด้วยวิธีการหลากหลายและตรงสภาพจริง และใช้แหล่งวิทยาการการเรียนรู้การเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ

3.2 การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการวัดและประเมินผล การเรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และเนื้อหาวิชา มีการวัดและประเมินผลรายวิชาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน อาจารย์ผู้สอนแจ้งวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนชัดเจน ข้อสอบ รูปแบบวิธีการวัดและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมชัดเจน อาจารย์ผู้สอนนำผลจากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการสอน การให้คะแนนของอาจารย์ผู้สอน มีมาตรฐานและมีความยุติธรรม ตรวจสอบได้ อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายเปิดโอกาสให้นิสิตได้ประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอน และมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์วัดและประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล หวังพานิช (2543: 54-55) กล่าวว่าผู้สอนควรดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ เป็นธรรม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและการสอน

3.3 การบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าแผนการศึกษาในหลักสูตร มีความชัดเจนและมีการปฏิบัติเป็นไปตามที่กำหนด การจัดแผนการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา การจัดรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษามีความเหมาะสมกับหลักสูตร อาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิต สื่อการเรียนการสอนเพียงพอสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีกิจกรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพนิสิตในด้านต่างๆ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งข้อมูลทุนการศึกษาและการศึกษาต่อ มีเอกสารประกอบการสอนและปฏิบัติการเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐินี นวลสกุล (2548: 106-107) พบว่า การบริหารหลักสูตรมีคณะกรรมการประจำคณะทำหน้าที่กำกับดูแลให้คำแนะนำปรึกษาและควบคุมคุณภาพ มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อรับฟังข้อคิดเห็น มีกฎระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีระบบและเกณฑ์การรับเข้าศึกษาที่ดี ทำให้รับผู้มีความรู้ความสามารถเพียงพอและมีพื้นฐานที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มีกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการศึกษา

มีห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์คอมพิวเตอร์ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสื่ออนุมิต ควรนำผลการประเมินหลักสูตรเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป จากการศึกษาวิจัย แบ่งข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1.1.1 ด้านบริบท ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัยทันเทคโนโลยีในปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เน้นการบูรณาการให้บัณฑิตสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ทำงานได้อย่างแท้จริง และควรกำหนดความสามารถของนิสิตในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน และปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ประกอบการ

1.1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการ

เรียนการสอนคอมพิวเตอร์ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อต่างๆ ที่พร้อมต่อการใช้งานได้ และให้เพียงพอต่อจำนวนนิสิต และควรมีเอกสารประกอบการสอนที่หลากหลาย โดยสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ตลอดเวลา

1.1.3 ด้านกระบวนการ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ที่มีความแปลกใหม่ให้แก่ นิสิต ควรมีการศึกษาดูงานในประเทศหรือต่างประเทศเพื่อให้ นิสิตมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล รวมทั้งมีความสามัคคี สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และควรจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสื่ออนุมิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพความต้องการของผู้ใช้มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัย

2.3 ควรมีการประเมินหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กัญจน์ชญาณ์ สรรเสริญ. (2551). การประเมินหลักสูตรมหำบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2545) ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐณี นวลสกุล. (2548). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2535 ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทกิจ ศรีหำนารถ. (2546). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2540) มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพศาล หวังพานิช. (2543). การวัดผลและการประเมินผลระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สร้อย เลำพันธ์. (2552). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิทธิชัย ศรีสุชาติ. (2550). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ต่อเนื่อง) วิชาเอกวิศวกรรมอุตสาหการ เชื่อมประกอบ พุทธศักราช 2543 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสริมศรี ไชยสร, สุรพล บัวพิมพ์ และสุนทรี คนเที่ยง. (2543). หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.